

Серія «Божий промінчик»

ХРИСТИЯНСЬКА ЕТИКА

Посібник-хрестоматія

5 клас

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 291.5(075.3)
ББК 86.2:87.7я72
Х 93

Серія «Божий промінчик» заснована 2009 року

Х93 Християнська етика : посібник-хрестоматія : 5 клас /
упоряд. Пацерковської О.А. — Тернопіль : Навчальна книга —
Богдан, 2014. — 188 с.

ISBN 978-966-10-1595-0 (серія)

ISBN 978-966-10-3995-6

Посібник укладено відповідно до чинної програми Міністерства освіти і науки України з християнської етики для 5 класу. Матеріал хрестоматії покликаний сприяти духовно-моральному розвитку п'ятикласників на основі Біблії — достовірного християнського джерела, написаного Святими Пророками.

Вірші й оповідання, подані у хрестоматії, несуть виховний характер та не суперечать Святому Письму.

Для учнів 5-х класів, учителів християнської етики, батьків.

УДК 291.5(075.3)

ББК 86.2:87.7я72

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-1595-0 (серія)
ISBN 978-966-10-3995-6

© Пацерковська О.А., 2014
© Навчальна книга — Богдан, 2014

УРОК 1

Вступ.

Християнська етика — наука про християнську мораль

Господь добрий та праведний, тому
грішних навчає в дорозі, —
Він провадить покірних у правді,
і лагідних навчає дороги Своєї!

Пс. 24, 8–9

ОТЧЕ НАШ

Я чув, як в келії простій
Старець молитву говорив чудесну:
«Отець людей! Отець Небесний!
Величне ім'я хай Твоє
Святиться нашими серцями!
Хай прийде царство Твоє
І воля Твоя буде з нами.
Насущний хліб для нас пошли
Своєю щедрою рукою;
І як людей прощаєм ми,
Так нас прости, нас,
Недостойних пред Тобою.
Твоїх дітей, Отець, прости,
І від лукавого звільни». —
Монах моливсь так до хреста,

Лампадки світло ледь сіяло,
А серце трепетне старця
У грудях радісно стискалось.

Архієпископ Анатолій

А ЩО ПОТІМ?

Одного разу до святого Филипа Нері прийшов молодий студент, що мав намір студіювати право.

— Я такий щасливий, буду вивчати право, стану високоосвіченою людиною.

— А що потім? — спитав святий Филип.

— Потім стану відомим юристом, здобуду славу.

— А що потім?

— Стану багатим, збудую собі гарний дім.

— А потім?

— Потім оженися, буду жити у достатку аж до похилого віку.

— Франциску, а що потім?

— А потім умру, як і всі.

— А що потім?

Юнак захвилювався, але з повагою відповів:

— Потім буду чекати на результат присуду наді мною.

І тут раптом зупинився. Не міг продовжувати. Це питання святого спричинило те, що юнак змінив свої плани на майбутнє.

Поль Дж. Вортон

МОТУЗКА ДЛЯ ПОВІТРЯНОГО ЗМІЯ

Один хлопчик змайстрував повітряного змія, вийшов у поле і запустив його. Піднявся над землею Змій і зрадів, що так високо літає і все бачить!

Раптом він помітив, що неподалік від нього літає ще один повітряний змій.

— Гей! — гукнув він йому. — Привіт!

— Добридень! — відповів той.

Було помітно, що той змій набагато старший за новоствореного Змія.

— І як тобі в небі? — запитав Старий Змій.

— Чудово! — з радістю відповів Молодий Змій. — Краще і бути не може!..

Мудрість як Божий дар

Покиньте глупоту —
і будете жити,
І ходіте дорогою розуму!
Пр. 9, 6

ЦАР СОЛОМОН

Соломон, при вступі на царський престол, приніс Богові тисячу жертв. Вночі після цього Бог з'явився йому уві сні та мовив: «Проси, чого ти бажаєш, Я дам тобі». «Господи, — відповів Соломон. — Ти поставив мене царем, а я отрок малий. Даруй же мені розум, щоб управляти народом Твоїм».

Відповідь Соломона була угодна Богові. І сказав Господь: «За те, що не просив у Мене ані довгого життя, ані багатства, ані перемоги над ворогами, а просив розуму, щоб управляти народом, Я даю тобі мудрість таку, що подібного тобі не було і не буде. І те, чого не просив, Я даю тобі — багатство і славу. А якщо виконуватимеш заповіді Мої, дам тобі і довге життя».

Свою мудрість Соломон показав насамперед на суді. Невдовзі після воцаріння його прийшли до нього на суд дві жінки. Вони жили в одному домі, і в кожній було по немовлятку. Вночі одна з них ненароком задушила своє немовлятко і підклала його іншій жінці, а живе у тієї взяла собі. Вранці жінки стали сперечатися: «Жива дитина моя, а мерт-

ва твоя», — казала кожна. Так сперечалися вони і перед царем. Вислухавши їх, Соломон наказав: «Принесіть меч».

І принесли меч цареві. Соломон наказав: «Розрубайте живу дитину навпіл і віддайте половину одній і половину іншій». Одна з жінок при цих словах вигукнула: «Віддайте краще їй дитину, але не вбивайте її!».

Інша ж, навпаки, казала: «Рубайте, хай не дістанеться ні мені, ні їй».

Тоді Соломон сказав: «Не вбивайте дитини, а віддайте її першій жінці: вона її мати».

Народ почув про це і став боятися царя, тому що всі побачили, яку мудрість дав йому Бог.

Мудрість свою Соломон проявляв і в управлінні народом, і в усіх інших царських справах. І поширилася про нього слава за межі єврейської країни.

Виконуючи заповіт свого батька Давида, Соломон взявся за побудову храму Божого в Єрусалимі. Місцем для нього вибрав гору Морія, яка була вказана ще Давидові і на якій Авраам приносив у жертву Ісаака. Храм будували сім з половиною років майже сто вісімдесят п'ять тисяч робітників. Його було зведено за зразком Мойсеєвої скінії: ділився на Святе Святих, святилище і притвор, але був ширшим і гарнішим. Стіни храму викладено з каменя, ззовні — білим мармуром, а всередині — золотом. Усі храмові приналежності для Богослужіння були золотими.

Коли храм було збудовано, Соломон закликав до освячення його усіх старійшин і багато людей. Під звуки сурм і спів духовних пісень було внесено Ковчег Заповіту. Слава Господня у вигляді хмари наповнила храм, так що священики не могли продовжувати Богослужіння.

Тоді Соломон зійшов на своє царське місце, впав на коліна і, піднісши руки, молився Богові, щоб Він у цьому місці приймав молитви не тільки ізраїльтян, але й язичників. По завершенні цієї молитви зійшов з неба вогонь і попалив жертви, приготовлені у храмі.

Царювання Соломона було мирним і щасливим. З далеких країн приходили в Єрусалим, щоб подивитися на царя і послухати його мудрості. Цариця Савська, почувши про славу Соломона, прийшла випробувати його загадками. Пересвідчившись у його мудрості, вона сказала: «Нехай буде благословенним Господь Бог твій, який благоволив посадити тебе на престол Ізраїлеві!»

ли йому вслід образливі слова, а бабусі, які сиділи на лавці, про щось перешіптувалися, коли той проходив повз них.

Цей чоловік жив одинаком, Олексій ніколи не бачив у нього гостей, навіть не помічав, щоб він із ким-небудь розмовляв: і діти, і дорослі — всі сторонилися його.

Важко дихаючи, повільним кроком сусід увійшов до під'їзду і почав повільно підніматися по сходах. Олексій піднімався слідом за ним. Чоловік підійшов до дверей своєї квартири і почав вовтузитися із замком. Хлопчик хотів проскочити повз нього, але у цей час незграбний сусід випустив із рук папку — і листки паперу розлетілися по всій площадці. Олексій зі словами: «Вам допомогти?», не очікуючи відповіді, почав вибирувати речі сусіда.

За мить сусід, узявши з вдячністю папку, знову спробував відчинити двері, але з його лівої руки вислизнув портфель. Олексієві стало шкода сивочолого сусіда, неухважного й самотнього. Хлопець підняв портфель і запропонував: «Я допоможу вам», підтримуючи портфель у своїх руках.

Сусід ствердно кивнув, і за мить вони опинилися у квартирі сусіда.

У кімнаті було багато ікон, в кутку світилася лампадка, під нею на тумбочці лежала товста книга. На стіні висів великий дерев'яний хрест.

Олексій із цікавістю розглядав ікони, забувши про похмурий день, незрозумілу задачу і поганий настрій. Враз хлопчик почув голос, неначе десь здалека:

— Мене звати Петро Сергійович. Я працюю в інституті викладачем математики. Дякую тобі за допомогу.

Як тільки Олексій почув слово «математика», що прозвучало наче грім з ясного неба, для нього все навкруги посіріло, вмить повернувся похмурий день та нерозв'язана задача.

Петро Сергійович, помітивши перемену на обличчі хлопчика, повторив знову:

— Так, так, учителем математики, і якщо тобі буде потрібна допомога — звертайся.

Звичайно, Олексію нічого не залишалось робити, як розповісти сусідові про все. Вислухавши хлопчика, Петро Сергійович промовив:

— Ну що ж, давай помолимося і попросимо Бога допомогти нам розібратися у задачі. Адже він сам говорив: «Просіть, і буде вам дано».

Петро Сергійович підійшов до ікони і почав молитися. Хлопчик став поряд із ним і намагався повторювати кожне слово.

— Допоможи нам, Боже! — закінчив Петро Сергійович.

Потім вони удвох сіли за стіл і почали обговорювати задачу. Через декілька хвилин Олексію все прояснилося, його радості не було меж. Хлопчик запитав:

— А що, якщо молитися, то Бог завжди буде допомагати робити уроки?

— Звичайно, хлопчику. Молися душею — і Бог почує тебе.

С. Радкевич

Світильнику моїх убогих днів,
Самотність освітив мою Ти радо,
Я Бога у житті зустрів,
Він в серці запалив живу лампаду.

Ісусе милий, як же я зрадив,
І холоду людського скресла крига,
Коли від світла чистого прозрів,
Коли душа почула поклик неба.

Б. Малий

ЗМІСТ

Урок 1. Вступ. Християнська етика — наука про християнську мораль	3
Отче наш	3
А що потім?	4
Мотузка для повітряного змія.....	4
Подай мені, Господи, руку Свою	6
Мудрець Солон	6
Прислів'я і приказки.....	8
Урок 2. Біблія — слово Боже до людини	9
Пізно?.....	9
Голос волаючого	10
Дружба.....	10
Як жити?	11
Урок 3. Біблія про створення світу	12
Бог — Творець світу.....	12
Само по собі?	14
Диво для царя Соломона	15
Премудрість Божа	16
Урок 4. Людина — образ і подоба Божа	17
Царство короля.....	17
Не накопичуй грошей, а надійся на Бога	18
На все воля Божа.....	20
Погляд у майбутнє.....	21
Прислів'я і приказки.....	21
Урок 5. Біблія про праведність і вірність	22
Потоп	22
Веселка — символ дороги до Бога	23
Таємниця раю	24
Як змінити світ	25
Прислів'я і приказки.....	25
Урок 6. Добро і зло	26
Гріхопадіння	26
Два струмки	27
Ти ж знав!.....	28
Дядько Іван	29
Рішення	30
Побороти зло.....	31
Прислів'я і приказки.....	31
Уроки 7–9. Закони Божі й закони людські	32
Пам'ятай, дитино!	32
Дисципліна	35
Зречення.....	35
Огірки	36
Прислів'я і приказки.....	39
Запитання і завдання до тем «Біблія. Її вчення про людину. Добро і зло».....	39

Урок 10. Гордість та зарозумілість	40
Дорога гордого	40
Незвичайний іспит	41
Дві обручки	42
Прислів'я і приказки	45
Урок 11. Гостинність і щедрість	46
Явління Бога Авраамові у вигляді трьох подорожніх	46
Троє вбогих	47
Король і селянин	50
Прислів'я і приказки	51
Урок 12. Любов як вияв самовідданості	52
Принесення Ісаака в жертву	52
Папуга	54
Двоє мандрівників	55
Дві хустинки	56
Прислів'я і приказки	56
Урок 13. Вміння прощати	57
Йосиф	57
Сімдесят разів по сім	62
Прислів'я і приказки	65
Урок 14. Любов до свого народу	66
Перемога Давида над Голіафом	66
Батьківщині служити	67
Господи!	69
Вдова	69
Малими кроками	71
Прислів'я і приказки	71
Урок 15. Мужність і непохитність переконань	72
Ананія, Азарія і Мисаїл — в печі Вавилонській	72
Молитва монаха	73
Луг духовний	74
Думка на серці	75
«Навчи мене, Боже, молитись...»	76
Подвижник Пімен	76
Прислів'я і приказки	77
Уроки 16–17. Різдво Христове. Підсумковий урок	78
Благовіщення Пресвятої Діви Марії	78
Народження Христа	79
Поклоніння волхвів	80
У Вифлеємі	81
Відповідь на поклик Христа	83
Різдвяна радість	84
Урок 18. Віра та довіра	85
Пізнати вірою	85
Пророк Ілля	86
Навчи мене	88
Випадає у селі	88

Урок 19. Мудрість як Божий дар	90
Цар Соломон	90
Царський додаток.....	92
«Взиваю, Господи, до Тебе»	93
Поділіться радісною новиною	93
Царство бажань, розуму та Серця	93
Прислів'я і приказки.....	97
Урок 20. Служіння як відповідь на покликання	98
Самуїл	98
Дари Артабана.....	99
Служіння	106
Прислів'я і приказки.....	106
Урок 21. Сумління — голос Божий у душі людини	107
Що таке «добре» і що таке «погано»?.....	107
Що Миколка зрозумів у церкві	108
Скорпіон	114
Прислів'я і приказки.....	114
Урок 22. Очікування Месії	115
Пророк Ісаїа	115
Спаляю свою проказу.....	116
Людина знову збилася з дороги	117
Смерті не буде.....	118
Легенда про Халіфа	119
Два дзеркала.....	120
Урок 23. Благовіщення Пречистої Діви Марії	122
Благовіщення Діви Марії.....	122
Небесний покров	123
Рибалка.....	124
Гора Ліван.....	126
Урок 24. Дитинство Ісуса Христа	128
Втеча в Єгипет і побиття немовлят. Повернення в Назарет	128
Дитинство і навчання Ісуса в Назареті	129
Ісус у храмі	131
Непосильне запитання	132
Бажання.....	133
Урок 25. Служіння Ісуса Христа	134
Хрещення Ісуса Христа.....	134
Спокушання Ісуса Христа	136
Прийми Бога в серце	138
Я ніс тебе на руках	139
Царський боржник	139
В людини вища ціль.....	141
Прислів'я і приказки.....	141

Уроки 26–27. Дві головні заповіді любові. Підсумковий урок за темою	
«Значення приходу в світ Ісуса Христа»	142
Головна заповідь Ісуса Христа — любов до Бога і ближнього	142
Любіться взаємно	143
Любов ближнього	144
Чарівні окуляри	144
Украдений діамант	145
Два заповіді	146
Таємниця твоєї душі	147
Прислів'я і приказки	151
Уроки 28–29. Страждання Ісуса Христа	153
Молитва Ісуса у Гетсиманському саду	153
Поява Ангела Господу Ісусу	154
Суд над Ісусом Христом у первосвящеників	155
Зречення апостола Петра	156
Погибель Іуди	157
Ісус Христос на суді у Пилата	158
Ісус Христос на суді у царя Ірода	160
Останній суд над Ісусом Христом у Пилата	160
Хресний шлях Ісуса Христа на Голгофу	163
Розв'язання і смерть Ісуса Христа	163
Зняття з хреста і поховання Спасителя	167
Урок 30. Воскресіння Христове	169
Воскресіння Ісуса Христа	169
Воскресне чудо	172
Уроки 31–33. Ісус Христос — Спаситель душі і тіла	176
Зцілення святого Вартимея	176
Зцілення десяткох хворих на проказу	177
Христос Воскрес!	178
Чи впізнає?	179
Віра в Бога	180
Відповідь хлопчика	181
Розв'язана задача	181
«Світильнику моїх убогих днів...»	183
Запитання і завдання до теми «Моральні цінності Святого Письма»	152

Навчальне видання

Серія «Божий промінчик»

ХРИСТИЯНСЬКА ЕТИКА

Посібник-хрестоматія

5 клас

Упорядкування Пацерковської Орислави Антонівни

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Надія Бульчак*
Обкладинка *Аліни Воронкової*
Комп'ютерна верстка *Ольги Кравчук*
Технічний редактор *Оксана Чучук*

Підписано до друку 05.09.2014. Формат 70x100/16. Папір офсетний.
Гарнітура Прагматика. Умовн. друк. арк. 15,23. Умовн. фарбо-відб. 15,23.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48
office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-3995-6

